Nader onderzoek
Vleermuis, huismus, steenmarter & kleine marterachtigen

Huppelseweg 21 - Winterswijk

Colofon

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Eigenaar opstallen

Projectnummer en versie: 8926 versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: [redacted]	Veldmedewerker(s): [redacted]
Ligging projectgebied: Huppelseweg 21 Winterswijk	Rapportdatum: 4-8-2026

Correspondentieadres:
Herenstraat 25-27
7122DA Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0850-509852

Aansprakelijkheid
Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Natuurbank Overijssel accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Natuurbank Overijssel uitgevoerde onderzoek. Natuurbank Overijssel is niet aansprakelijk voor gevolgschade, en ook voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbank Overijssel; opdrachtgever vrijwaart Natuurbank Overijssel voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 INLEIDING 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Onderzoeksvraag 4
1.3 Reikwijdte 4
HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGEBIED 5
2.1 Situering 5
2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied 5
HOOFDSTUK 3 METHODE 7
3.1 Vleermuizen 7
3.2 Steenmarter 8
3.4 Huismus 8
3.5 wezel, hermelijn en bunzing 8
3.6 Overige soorten 10
3.7 Onderzoekers 10
HOOFDSTUK 4 RESULTATEN 11
4.1 Vleermuizen 11
4.2 Steenmarter 11
4.5 Huismus 12
4.6 kleine marterachtigen 12
4.7 Overige soorten 13
HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES 14
5.1 Samenvatting 14
5.2 Conclusie 14

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor sloop van agrarische bebouwing op een erf aan de Huppelseweg 21 te Winterswijk. Uit onderzoek is gebleken dat het erf tot functioneel leefgebied van steenuilen behoort en dat als gevolg van de sloop van de opstallen mogelijk een rust- en/of nestplaats van steenuilen verloren gaat. Omdat de rust- en nestplaats van steenuilen beschermd is, heeft initiatiefnemer een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd bij de provincie Gelderland. Na bestudering van de aangeleverde rapporten concludeerde de provincie, dat het nader onderzoek uitgebreid dient te worden met aanvullende soorten. Te weten nestplaats van huismussen en verblijfplaats van vleermuizen, steenmarter en kleine marterachtigen[1] op de projectlocatie[2].

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode september 2025 – juli 2026

In het kader van de zorgplicht (Art. 11.27, Bal) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen, huismus, steenmarter en kleine marterachtigen niet (volledig) vastgesteld kan worden, is gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

1.2 Onderzoeksvraag

Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Bezetten vleermuizen een verblijfplaats in het onderzoeksgebied? Zo ja, welke soort, welke aantallen, welke functie heeft de verblijfplaats en waar bevindt zich de verblijfplaats?
2. Bezet de steenmarter een verblijfplaats in het onderzoeksgebied? Zo ja, waar bevindt zich de verblijfplaats?
3. Nestelen er huismussen in het onderzoeksgebied? Zo ja, waar bevinden zich de nesten?
4. Bezetten kleine marterachtigen een verblijfplaats in het onderzoeksgebied? Zo ja, waar bevindt zich de verblijfplaats?

1.3 Reikwijdte

Voorliggend rapport is eenvoudig van opzet. Niet relevante informatie verkregen tijdens het onderzoek wordt niet meegenomen in dit rapport. Natuurbank Overijssel beseft dat natuuronderzoek kostbaar is en probeert de kosten voor de opdrachtgever zo laag mogelijk te houden, onder andere door het rapport kort en bondig op te stellen met uitsluitend de benodigde en relevante informatie zoals methode, verantwoording van de afgelegde bezoeken en weergave van de bevindingen.

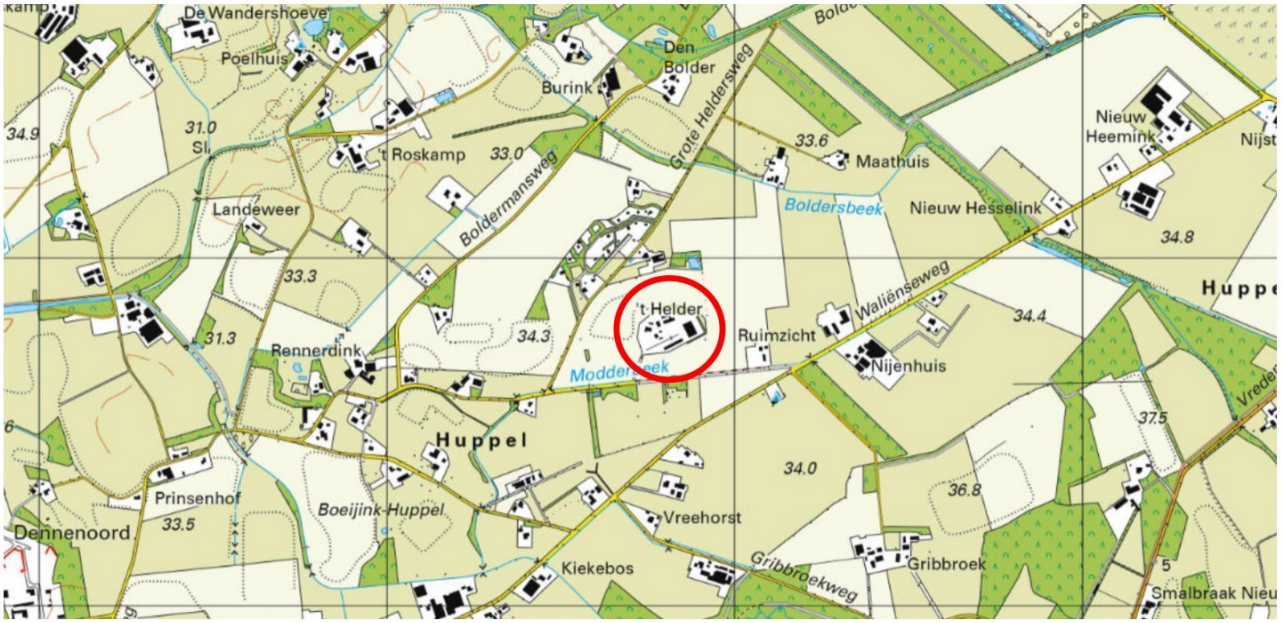
[1] Tot de kleine marterachtigen behoren wezel, hermelijn en bunzing.

[2] Met projectlocatie wordt dat deel van het erf bedoeld, waar daadwerkelijk sloop- en/of bouwwerkzaamheden uitgevoerd worden.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGEBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd op het adres Huppelseweg 21 te Winterswijk. Het plangebied ligt in het buitengebied en wordt omgeven door agrarisch cultuurland. Op de onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid (bron: topotijdreis.nl).

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied vormt een deel van een agrarisch erf waar de agrarische bedrijfsvoering enkele jaren geleden is gestaakt. Het onderzoeksgebied bestaat uit bebouwing, erfverharding, verruigd grasland en enkele aarden wallen die met ruigte zijn begroeid. In het onderzoeksgebied staan vijf verschillende agrarische bijgebouwen, waarvan vier voormalikge varkensstallen en één werktuigenberging. De gebouwen staan reeds jaren leeg en zijn in het verleden gestript van dakisolatie. Het erf wordt volledig omgeven door maisland. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven.

Begrenzing van het onderzoeksgebied, aangeduid met de gele lijn.

Impressie van de binnenzijde van de bebouwing in het onderzoeksgebied.

HOOFDSTUK 3 METHODE

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoeksmethode verwoord.

3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen
Voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingsfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparatuur (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsamenstelling en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van het gebouw in het onderzoeksgebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats. De aard van de bebouwing (laagbouw, weinig bouwmassa) maakt de bebouwing niet geschikt als massa-winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen.

Aanpassing vleermuisprotocol 2025
In februari 2025 is het vleermuisprotocol aangepast. Deze aanpassing treft uitsluitend onderzoek naar meervleermuizen om de omgeving van bekende kraamverblijven en mannengroepen en onderzoek naar paarverblijfplaatsen van deze soort. Voor paarverblijf- & zwermplaatsen is de definitie van de objecten aangepast, de inspanning is niet bedoeld voor gebouwen zoals woonhuizen, maar denk hier aan bruggen, sluizen, gemalen, elektriciteitshuisjes, boomholtes, vleermuiskasten, stadsmuren, bunkers, meerpalen, ijskelders, forten, verlaten gebouwen, schoorstenen, putten, etc.

De aanpassing bestaat uit het uitvoeren van extra bezoeken, als de onderzoekslocatie in de directe omgeving van een bekende kraamkolonie ligt, en een ochtendronde in juli in de buurt van een mannengroep. Onderzoek naar een paarverblijfplaats start vanaf zonsondergang.

Het geactualiseerde protocol schrijft nu ochtendonderzoek voor in plaats van avondonderzoek. In gebieden nabij kraamkolonies zijn twee ochtendrondes verplicht in de kraamperiode. In zowel de rode gebieden (kraamkolonies) als de blauwe gebieden (mannenverblijven) is een extra ochtendronde in juli nodig voor het opsporen van satelliet verblijfplaatsen. Onderzoek naar paarverblijfplaatsen hoeft niet plaats te vinden bij door mensen bewoonde objecten, zoals woningen en appartementengebouwen.

Toetsing aan protocol
De onderzoekslocatie ligt niet in de nabijheid van een bekende kraamkolonie of mannenverblijf (NDFF, 2025). Het onderzoek hoeft niet afgestemd te worden op mogelijke aanwezigheid van een verblijfplaats van meervleermuizen. De aanwezige bebouwing wordt niet beschouwd als potentiële paarverblijfplaats van meervleermuizen.

Algemeen
Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in september zijn uitgevoerd in verband met onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

Datum	*Tijd*	*Zon onder/op**	*Aantal onderzoekers*	*Weersomstandigheden*
01-09-2025	22:30-00:35	20:25 uur	1	Bewolkt, droog, zwakke wind 18 ºC
28-09-2025	21:30-23:30	19:24 uur	1	Bewolkt, droog (na buien overdag), zwakke wind, 16 ºC
02-06-2026	21:50-00:20	21:51 uur	4	Bewolkt, droog, zwakke wind, 19 ºC
08-07-2026	21:57-00:33	22:00 uur	4	Bewolkt, droog, zwakke wind, 18 ºC
10-07-2026	02:30-05:32	05:31 uur	4	Onbewolkt, droog, windstil, 13 ºC

*Bezoekschema vleermuisonderzoek (*bron: www.knmi.nl)*

3.2 Steenmarter

Er is geen formeel onderzoeksprotocol voor onderzoek naar verblijfplaatsen de steenmarter. De onderzoeksvraag is gericht op verblijfplaatsen. Cameraonderzoek kan de aanwezigheid van deze soort in het onderzoeksgebied aantonen, maar daarmee wordt de verblijfplaats niet automatisch aangetoond. De soort komt voor in de buurt van het plangebied en het is aannemelijk dat het onderzoeksgebied tot het leefgebied van de steenmarter behoort. Steenmarters hebben een vrij groot territorium, zodat het mogelijk is dat steenmarters in het onderzoeksgebied worden waargenomen, terwijl ze een verblijfplaats bezetten buiten het onderzoeksgebied.

Tijdens alle bezoeken aan het onderzoeksgebied is gelet op de aanwezigheid van steenmarters op het erf. Er is gelet op dieren in en op gebouwen en dieren die gebouwen verlaten om te gaan foerageren, waarbij ze vaak open ruimtes oversteken, zoals erfverharding. Ook is gelet op sociale- en stommelgeluiden van (speelse) jonge dieren. Er is tijdens het onderzoek onder andere gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

Ook wordt de soort regelmatig vastgesteld middels onderzoek met cameravallen, zoals onderzoek met de struikrover (zie parr. 3.5).

3.4 Huismus

Het onderzoek naar nesten van huismussen is uitgevoerd conform kennisdocument huismus. Om de aanwezigheid van een nestplaats uit te mogen sluiten, dient het plangebied tweemaal bezocht te worden in de periode april-half mei.

Het plangebied is bezocht op 22 april en 8 mei 2026 in de ochtend onder gunstige weersomstandigheden (droog, windkracht < 5 Bft).

Er is gelet op tjilpende huismussen, voervluchten, zichtbare nesten en bedelende jongen vanuit de nestplaats. Ook tijdens de bezoeken aan het plangebied i.h.k.v. vleermuisonderzoek, is voorafgaand aan het onderzoek een rondje gelopen over het erf. Ook tijdens deze bezoeken is gelet op de aanwezigheid van nestelende huismussen.

3.5 Wezel, hermelijn en bunzing

Er is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van wezel, hermelijn en bunzing in het onderzoeksgebied. Op basis van een habitatbeoordeling worden de gebouwen en de erfverharding niet als geschikt leefgebied voor deze soorten beschouwd. Op deze delen van het erf zijn de dieren (te) kwetsbaar voor predatoren en ontbreken prooien.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het kennisdocument kleine marterachtigen. Conform het kennisdocument is de periode juni-half november geschikt voor het uitvoeren van verspreidingsonderzoek en het aantonen van de afwezigheid van deze soorten. In voorliggend onderzoek is gebruik gemaakt van twee cameravallen, type struikrover. Vanwege de oppervlakte van het onderzoeksgebied van 0,51 hectare, zijn

twee struikrovers gebruikt gedurende 8 weken. De camera's zijn geplaatst op 28 mei 2026 en verwijderd op 3 augustus 2026. Begin juli zijn de camera's gecontroleerd op batterijspanning en voorzien van een vers blikje tonijn. Tevens zijn ze toen verplaatst naar een andere locatie binnen het onderzoeksgebied. Op onderstaande luchtfoto worden de meetpunten weergegeven.

Ligging van de meetpunten in het onderzoeksgebied, aangeduid met de rode stip.

Foto's van de cameravallen, gemaakt tijdens het verleggen van de meetpunten op 2 juli 2026.

3.6 Overige soorten

Naast voornoemde soorten letten de onderzoekers tijdens het veldonderzoek altijd op andere beschermde soorten zoals kerkuil, steenuil, huiszwaluw en boerenzwaluw.

3.7 Onderzoekers

Natuurbank Overijssel beschikt over een team deskundige veldbiologen. Zij hebben aantoonbare kennis en ervaring met het uitvoeren van veldbiologisch onderzoek. Alle veldbiologen hebben een interne training van ervaren onderzoekers gehad en hebben meerdere jaren ervaring met dit type werk. De meeste veldbiologen zijn naast hun werk voor Natuurbank Overijssel ook in hun eigen tijd actief in één of meerder onderzoeken in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring voor vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen en zoogdieren. Alle veldbiologen van Natuurbank Overijssel voldoen aan de eisen die gesteld worden aan dit type werk.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Twee gewone dwergvleermuizen bezetten een verblijfplaats op het erf. Tijdens alle vleermuisbezoeken werden 2-3 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen op het erf. Deze vleermuizen zijn niet uitvliegend of invliegend in gebouwen in het onderzoeksgebied waargenomen. Wel werden tijdens de avondbezoeken in het voorjaar gewone dwergvleermuizen waargenomen die het onderzoeksgebied binnenvlogen vanuit het westen. Deze vleermuizen doken vroeg in de avond op, waardoor het aannemelijk is dat deze dieren een verblijfplaats bezetten in de woonboerderij aan de westzijde van het erf. Tijdens het ochtendbezoek werd één gewone dwergvleermuis laat nog foeragerend waargenomen in de tuin van de woonboerderij aan de westzijde van het erf. Na het uitvliegen en in de na-nacht, werden 1-3 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in het gehele onderzoeksgebied.

Tijdens de najaarsronden werd een werfroepend mannetje gewone dwergvleermuis waargenomen rondom de woonboerderij aan de westzijde van het erf. Deze vleermuis bezet vermoedelijk een paarverblijfplaats in de woonboerderij. De exacte verblijfplaats is niet vastgesteld.

Vermoedelijke zomer- en paarverblijfplaats van 1-3 exemplaren gewone dwergvleermuis. De verblijfplaats wordt met de gele cirkel aangeduid. Er zijn maximaal drie exemplaren tegelijkertijd vastgesteld op het erf.

Overige waarnemingen

Tijdens het onderzoek zijn incidenteel pulsen opgevangen van andere vleermuissoorten zoals de laatvlieger en rosse vleermuis (1 x). Deze waarnemingen hebben betrekking op langsvliegende dieren (rosse vleermuis en laatvlieger) of dieren die kortstondig in en rond het onderzoeksgebied foerageren (laatvlieger). Deze waarnemingen zijn niet relevant voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag en worden verder buiten beschouwing gelaten in deze rapportage.

4.2 Steenmarter

De cameravallen hebben geen opname gemaakt van de steenmarter en er is tijdens het veldbezoek geen steenmarter waargenomen. Wel zijn tweemaal uitwerpselen in de stallen waargenomen, die mogelijk afkomstig zijn van een ‘marter’. Daarbij kan het gaan om een steen- of boommarter. Er zijn in het plangebied geen potentiële verblijfplaatsen van steenmarter in de gebouwen waargenomen. De gebouwen beschikken niet over

dakbeschot of dakisolatie met een holle ruimte tussen de golfplaten en dakisolatie.

4.5 Huismus

Er is geen bezet nest in het onderzoeksgebied vastgesteld. Ook zijn geen nestelende huismussen vastgesteld in andere gebouwen op het erf. Er is tijdens het onderzoek geen enkele huismus waargenomen op het erf.

4.6 Kleine marterachtigen

Er zijn geen opnamen gemaakt van wezel, hermelijn of bunzing. Wel zijn opnamen gemaakt van egel, konijn, bruine rat, bosmuis, rosse woelmuis en diverse vogelsoorten, zoals winterkoning, zanglijster en koolmees.

Opnamen van de wildcamera's (de datum op de bovenste foto is incorrect; deze had na het verwisselen van de batterijen, opnieuw ingesteld moeten worden, maar dat is niet gebeurd).

4.7 Overige soorten

Steenuil
Er is tijdens het onderzoek geen steenuil waargenomen op het erf. Op het erf hangen drie steenuilenkasten. Uit nestkastcontrole is gebleken dat steenuilen de nestkasten niet benutten als broedplaats (bron: Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek). Gelet op het ontbreken van waarnemingen, is het niet aannemelijk dat steenuilen in 2026 op het erf genesteld hebben. Mogelijk nestelen steenuilen op het naastgelegen erf. Daar wordt de soort met enige regelmaat wel waargenomen is (NDFF, 2026)

Bosuil
Er is tijdens het onderzoek geen bosuil waargenomen op het erf.

Kerkuil
Tijdens het onderzoek zijn meermaals rustende kerkuilen waargenomen in het onderzoeksgebied. Aanvullend onderzoek op potentiële nestplaatsen, heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor een nestplaats. Ook zijn tijdens de avond- en ochtendbezoeken geen jonge kerkuilen waargenomen. Begin juli, zijn de rustplekken van de kerkuilen geïnspecteerd op de geschiktheid als nestplaats, in het bijzonder in de smalle stal aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied. De kerkuilen rustten in een holle ruimte, tussen de gevelbekleding en de buitengevel, welke ze konden bereiken via de bovenzijde (naast de muurplaat). Mogelijk benutten de kerkuilen de schuur als rustplaats, terwijl ze op een ander erf jongen hebben. Dat is eerder vastgesteld door de auteur. Om zicht te krijgen op de functie van de bebouwing voor kerkuilen zijn twee aanvullende veldbezoeken uitgevoerd.

Vastgestelde rustplaats van kerkuilen. Dit bleek geen nestplaats van de kerkuilen te zijn.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

In de periode september 2025 - juli 2026 is de functie van een onderzoeksgebied aan de Huppelseweg 21 te Winterswijk onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, nestplaats van huismussen en verblijfplaats van steenmarter en kleine marterachtigen.

Het onderzoek naar vleermuizen, huismus en kleine marterachtigen is uitgevoerd conform het daarvoor geldende onderzoeksprotocol. Het onderzoek naar de aanwezigheid van de steenmarter is uitgevoerd op basis van een eigen onderzoeksmethode, vanwege het ontbreken van een vastgesteld onderzoeksprotocol. De onderzoeken zijn volledig uitgevoerd, onder geschikte (weersomstandigheden).

Uit het onderzoek is gebleken dat gewone dwergvleermuizen een zomer- en paarverblijfplaats bezetten in een gebouw op het erf, maar buiten het onderzoeksgebied, maar dat huismussen, steenmarter en kleine marterachtigen er geen verblijfplaats bezetten. Wel is een rustplaats van kerkuilen in het onderzoeksgebied vastgesteld.

5.2 Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt een rustplaats van kerkuilen vernield. De rustplaats van kerkuilen is jaarrond beschermd. Er dient een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden voor het vernielen van deze functie.

Geraadpleegde bronnen

Kennisdocument huismus (BIJ12)
Kennisdocument steenuil (BIJ12)
Kennisdocument Laatvlieger (BIJ12)
Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12)
Kennisdocument ruige dwergvleermuis (BIJ12)
De steenmarter. KNNV Uitgeverij.
Toetsingskader Bescherming van de haas bij flora- en fauna-activiteiten in de provincie Utrecht. Eigen uitgave provincie Utrecht.

Internet:
www.sovon.nl
www.kadaster.nl
Vleermuisprotocol 2021, versie februari 2025